

НОВИ САД - На данашњи дан 1905. године рођен је српски писац Владан Десница. Право и филозофију је студирао у Загребу и Паризу, и до Другог светског рата био је адвокат. Директни је потомак легендарне личности српске епике Стојана Јанковића. Његова дела, дубоко интелектуална, најчешће приказују психолошке типове његове родне Далмације. Дела: романи "Зимско љетовање", "Прољећа Ивана Галеба", збирке новела "Олупине на сунцу", "Прољеће у Бадровцу", "Ту одмах покрај нас", збирка стихова "Слијепац на жалу".

1665 - У Лондону је избила епидемија куге у којој је умрло око 70.000 људи.

1787 - Делегати 12 од тадашњих 13 држава САД ставили су своје потписе на текст Устава. Устав САД, уз додатне амандмане, најстарији је важећи устав у свету.

1796 - Први председник САД Џорџ Вашингтон, шеф државе од 1789. упутио је америчком народу "Опроштајну беседу", одбивши да се трећи пут кандидује за председника.

1809 - Миром у Фредриксхаму завршен је Шведско-руски рат у којем је Русија освојила Финску. Она је претходно била интегрални део Шведске, да би после Бечког конгреса (1815.) постала велико војводство, са знатном самосталношћу, у саставу царске Русије.

1826 - Рођен је немачки математичар Георг Фридрих Бернхард Риман, који је отворио нове правце развоја математике и њене примене у физици и механици. Значајно је унапредио математичку анализу, посебно теорију комплексних функција, теорију парцијалних једначина, геометрију, теорију бројева. Његово име носи низ математичких појмова: Риманов интеграл, Риманова диференцијална једначина, Риманова површ, Риманова сфера, Риманова дзета-функција, Риманова геометрија.

1857 - Рођен је руски физичар Константин Едуардович Циолковски, отац астронаутике. Још 1883. изложио је идеје о коришћењу реактивног погона код летелица, а 1903. објавио је прво класично дело из теорије астронаутике "Испитивање васионског простора реактивним апаратима". Поставио је основне једначине кретања ракете променљиве масе у безваздушном простору. Совјетска Академија наука установила је "Златну медаљу Циолковског" за изузетан допринос астронаутици и истраживању космоса.

1882 - Рођен је српски књижевни историчар Петар Колендић, професор Београдског универзитета, члан Српске академије наука и уметности. Проучавао је, највећим делом, стару дубровачку и далматинску књижевност.

1889 - Поводом 500-огодишњице Косовске битке установљен је "Орден кнеза Лазара", који су могли да носе само владар и пунолетни престолонаследник. Ликовно решење, необично раскошно, израдио је познати српски уметник Михајло Валтровић.

1900 - Британска краљица Викторија I потписала је документ којим је Аустралија ушла у Комонвелт као доминион, федерација шест бивших британских колонија.

1908 - Рођен је руски виолиниста и диригент Давид Фјодорович Ојстрах, један од највећих мајстора виолине у 20. веку. У родној Одеси завршио је конзерваторијум, а прославио се 1935. наградом на међународном виолинском такмичењу у Варшави и 1937. наградом "Исај" у Бриселу. Био је професор Московског конзерваторијума и с великим успехом наступао је широм света.

1918 - Рођен је израелски државник Хаим Херцог, председник Израела од 1983. до 1993. Завршио је права у Кембриџу и војну академију у Сендхерсту, а у Другом светском рату борио се у британској армији. У Палестини се потом укључио у илегални покрет Хагана, а кад је 1948. основан Израел постао је први шеф војне обавештајне службе. Био је командант јужне армијске области и први војни гувернер Западне обале окупиране у рату 1967. а од 1975. до 1978. израелски амбасадор у Уједињеним нацијама.

1944 - Почео је највећи ваздушни десант у Другом светском рату, који је требало да успостави мостобран на реци Рајни и омогући савезницима продор северно од Рура, али су се Немци докопали планова, разбили Британце код холандског града Арnhem и потом припремили противофанзиву у Арденима. Савезници су прешли Рајну тек после пет месеци.

1948 - Близу Јерусалима убијен је шведски дипломата Фолке Бернадот гроф од Визборга, близак рођак шведске краљевске породице, посредник УН у конфликту Израела и Арапа.

1949 - У пожару на "Норонику", највећем пароброду на Великим Језерима, код Торонта је погинуло више од 130 особа.

1961 - Обешен је бивши турски премијер Аднан Мендерес, којег је у мају 1960. оборила војна хунта генерала Џемала Гурсела. Војна хунта је тврдила да је Мендересова Демократска партија, на власти од првих слободних избора у Турској 1950, "издала принципе" првог турског председника Мустафе Кемала Ататурка.

1970 - У Јордану су отпочели оружани сукоби армије краља Хусеина и палестинских герилаца.

1978 - Потписивањем оквирних мировних планова за Блиски исток и између Израела и Египта, у Кемп Дејвиду су завршени разговори председника Египта Анвара ел Садата, председника владе Израела Менахема Бегина и председника САД Џимија Картера.

1980 - Бивши диктатор Никарагве генерал Анастасио Сомоса Дебајле убијен је у атентату у Парагвају, где је живео у избеглиштву после збацивања с власти у јулу 1979.

1994 - Умро је британски филозоф аустријског порекла Карл Рејмонд Попер, један од најутицајнијих мислилаца 20. века. У филозофију је увео "принцип оповргљивости", према којем се тврдња може сматрати научном само ако се у принципу може доказати њена погрешност, док тврдње које не испуњавају тај услов спадају у метафизику. Дела:

"Логика истраживања", "Отворено друштво и његови непријатељи", "Беда историцизма".

1995 - Атентатор је убио кандидата на алжирским председничким изборима Абделхафида Бенхадида испред његове у куће у близини главног града Алжира.

2001 - Њујоршка берза почела је да ради после четири дана паузе изазваних терористичким нападом исламиста 11. септембра, што је најдужи прекид од велике депресије крајем двадесетих година 20. века. На Волстриту је забележен највећи пад вредности акција током једног дана у историји.

2002 - Приликом историјског сусрета у Пјонгјангу севернокорејског вође Ким Џонг Ила и јапанског премијера Јонићирија Коизумија, Ким је изразио жаљење због ранијих отмица јапанских грађана и најавио је обуставу ракетних проба.

2006 - У Киркуку у Ираку, погинуло је 28, а повређено 97 људи. Најсмртоноснији напад изазвао је возач-самоубица који је изазвао детонацију у камиону препуном експлозива испред средишта Курдистанске патриотске уније (ПУК), политичке партије ирачког председника Џалала Талабанија.

2006 - На референдуму о будућем статусу Придњестровља, 97,1 одсто бирача гласало је за независност те непризнате републике, отцепљене од Молдавије, и за накнадно ступање у Руску Федерацију.

2011 - У Њујорку су започели протести прозвани "Окупирајмо Волстрит". Организатори и учесници масовних протеста који су се убрзо проширили и у друге велике финансијске центре, устали су против водећих америчких банака и мултинационалних компанија, које сматрају одговорним за сиромашење и друге штетне ефекте глобалне финансијске кризе.

2017 - Кошаркашка репрезентација Србије освојила је сребрну медаљу на првенству Европе у Турској, пошто је у финалу поражена од Словеније 93:85. Бронзану медаљу освојила је Шпанија, која је у мечу за треће место савладала Русију 93:85.

(Танјуг)